

БОЛТОНГОБО - "УРАН ТЫЛ" КҮРЭБЭ

Олушны 13 күнэ — Торообут
пал, сурук-бечик күнэ. Торообут
төрүт нылбыт сайдарбытыгар,
үүнэрбигинэр, өмүк быһыытынан
бэйэбигин билиһинигинэр, зан
дайдү таһымалар тахсыбыгыннар
олук үүрүр.

Олушайу Н күүнүзүр Болгонобо В. А. Сашин атынан култура киниягүр улуус кычматтарын ортокуругар салынаа мыгылар „Уран тил“ күрүзү буюша. Бу үгүз буюбут, бийил сүтүк тогулун мыгылар Ийг тиле азамыт дыбалы ан бастан бу киниягүр кычмат дидерини үлүсүлүт Ниланана Бушуву улуус дыбалытын кычмат ошоланан тогулугубугүр.

Куонокурска мустубуттары олохто
нигилинигэрэ М. И. Монастыренов
ый сирин-туомун билиһиннэрдэ. Ул
Кладан даһыкы моделинай библиотек
Н. Ефремова Саха сирин 100 басты
канигэригэтэ, саха сурутуу-билиһи
нистэ-учуунай С. А. Нонородов, бу
Макаров-Дьуон Дьаһылы олохто
көрүөр селендэри анорон туруор
көрүөр келсэтэ.

“Уран туг” аяарлыны олохтоох даяалцагч Л. И. Ефремова саха суругун-бичигин төрүтүгэбит С. А. Новгородов торообут ийилинэгэр кэбигтэргэнэн дүрүсхээн, ситийинин багаран туран аста. Быйыл 15 айдангы кытта кэбиг. Дүүүлүүр субкин улуустары ыччат кинигинаттын отделын салайааччыта С. С. Ноговиный салайа. Састапка “Ий туг” улуустары түмсүү салайааччыта Л. А. Пермякова, интэрнет-оокуола саха тылын уонна литературатын учууала А. Н. Кузьмина, кинн библиотекта үлөһүн С. В. Максимова, култура отделын фольклорга отделын специалиһа М. А. Герасимов, “Сага олох” хайыат отделын сүбикһиссийа А. М. Саввина, олохтоох “Айар түмсүү” салайааччыта Б. П. Горшков бааллар.

Балалыгында бейпилыгынан кылгаачылар бастагы түһүмхөз Кызыл 70 сылыгар аналууак тизмөз, нокс түһүмхөз хобоону ойгон аабымга, үһүсө талан ыбыт тизмэлэринэр бэйэлэрин корүүлэрин дакылаптыахтаахтар. Сымалааһынга тизмэни арымныта, короочүзү тиздинтэ, дордоонюохтук сангарыта, туттан-хилан турууга, таһаһ-саба, о. д. а. үчүөттүннэлэр.

Аяа дойду сүрүгүннү тэмээтнэр ыччаттарбыт бэйэлэрин биір дойдубулаахтарын — Г. Д. Протодаязонов, С. Д. Флэксентов, С. Т. Негошницын, а. д. а. хорсун быйылыларын, буйуун суруйааччылар Н. Д. Слепцов — Туобулаахад, Г. И. Макаров — Дьуон Дьыныбыт фронтта сүлдьыбыт кэмнэрин кинээтнэр. Истээччилэр биһирэбдилэрин Дьирингэн Егор Адамов элээтэ Петр Егорович Адамов,

Кытлаерчылар

Ойдултууган Туйбаара Максимова юргэнин элэтэ Петр Никласевич Максимов, Алена Эверстова аймактара Гаврил Семенович, Илан Семенович Эверстовтар Ада дайду сэриитигэр кыттыыларыын, кэлиэриниэн сэнээрэ, хос сэнээрэ күөн тутталларыын, көрүстэннэлэрин туһунаа көпсөбүттэрэ ыһа.

Июск — хоһонс аавдыгыгар Хайахсыттан Игнтий Кавеннан, Мыншубайыттан Анастасия Сиверидонова, Чурачылтан Петр Дыхонов орулуктара көһүннэ. Сороктор кумаалыттан көрөн туран абыыһаара, илгээт тохтоон хаалыыларга мөлхтөрөрүтүнөн бусулуттар.

Үнүс — талан ыбыгт нэмээд бэйэ санамын этгитэ илгээн-толлон турбакса, аһаастык сагарбыттаран-инэрбиттэрэ дүүшлүүр сүбэни астыннарда. Ол курдук, Итаний Кэженин „Мин төһөлөж байылыга эбитэм буоллар“, Туйаара Максимова „Оҕону илгитэ дыаа көргөн оруула“, Анна Седилкина (Бахсы) „Ыччаны кууһаан дьаһылбакан тэийитингэ үлэ“ нэмэлтэрэ дьобунууах дьаһыллалттары оҕоһолуур.

Түмүккө „Кылаан чыгчаал“² (Гран-при) хааайлыныан Игнатий Кокенкин буула. Бастакы степеннээк дипломаныан Анастасия Спиридонова, иккис степеннээк дипломаныан Егор Адамов, үчүс степеннээк дипломаныан Туйаара Максимова бууллулар. Киирилер ычкат коллегиянын отдела саяктуубут анал дипломарынан, биренчиринин нагарадалагыллар.

Николаана Бушувца нэгэнт Анна Иванзона Бушувца ахтайгаа олохтоотой агаар номонд ахтайгаа Евдоким Аржакова (Толой) нагараадаланна „Хомсрой туслаах эгзэчн“ — Григорий Сазонов (Хадар), „Хомсруу эгзэчн“ — Петр Давынов (Чурагч) ыльшлар. Суртубичиги терүтээбиги С.А. Новгоровов аймага Олыа Никиткина Новгоровоа олохтоотой „Корбончу бийирэблн“ агаар бирингийн хомсн ахтайгаа нийгнүтээбиги Михаил Иванзона (Мугулай) тутгалда.

[illegible]

Александр СЛЕПЦОВ.

ЫНҒЫРЫЫ

Чакыр бааһынай хаһайыстыбатын сайааһчылары Олонхо ыһыадын торийиниһэр бэйбиги, сэмэй кылааппытын килгэрэрлэ хаһайыстыбатын 30 ю үүтүнэн (2000 солк.) кытыһарытын билгэрип турар, бары биһир килгэрэрбитин бу үтүө дьыаһыттан туора турбааһымылар, үлүүсүт сайдыһымылар биһир сүрүн хайыска бусарып таба ойдоол, билини ыһырыһытын ойүүрүтүтүр ыһырыбыл. Улууска бу ыһыһылар Олонхо ыһыада дьон ойүүр-санааһытарар өр сүүлэргэ үтүө ойдобул бусуһа хаһарын туһугар, саха нуруотун элбэһэ – солонхо кэлүүтүнэн кыһыһыһа бэркитэрин туһугар сэмэй кылааппыттан килгэрэбит!

И.Р. АНУФРИЕВ

«Часыро» б'х салдаймчгыла, РФ үтүүлүх фермерз, СР
тыгын даймгыстыкын туйуна, 2014 сыл түмүгүн

Р.И. Константинов дэлгэцэн биргэмийн дууралга.

Н.И. ПЕУСТРОВ.

НИ ГИГОРЬЕВ.

«Баїаро» б'х саліаагчыта, СР тыттын маіамайыстыбатын

туйгуна.

А.П.ФИЛИПІОВ

«Чуолгиван» б'х салыһаҥчугта,

СР тьтгыт хаһаайыстыбатыт туйгуна

Үөрэхтээжин

СӨБҮЛЭН ТҮҮЭРИСТИЛЭР

Россия үрдүнэн ыгтылытар Наука күнүн чэрчигинин, республика таһымналар элбэх тэрээһиннөр ыгтылытынналар. Ол курдук, алуунуу 10 күнүгэр Саха государственнай тыатын хаһаайыстыбатын академиятын акадэбай саалатыгар Российскай Федерация Наукатын күнүнүн уонна Россия наукатын академиятын академия, билииниэхэ учуонай Владимир Петрович Ларионов сырдэик кэриэһингэр аналлаах үөрүүтэх быһылыга-майгыга тэрээһин буолан ааста.

Бу тэрээһин биһир бэлэ түтүннэн Чурагчы улуунун Агартарнай техникумун уонна Саха государственнай тыатын хаһаайыстыбатын академиятын икки ардыгар биһирэ үлэстэрин собулэтин түһэрсит буолла. Академия ректора, профессор, Ил Түмэн депутата Леонид Николаевич Владимиров тыл этэригэр техникум салалталаргар махталын тириэртэ уонна бу собулэ улахан көсүлүнү түһүтүтэ. Ийи аахтыа техникум үлэһиттэргэ үөрөктөрүн үрдэтэллэригэр, нучайай-ниинчийгэр үлэни ыһытыа, методический уонна үөрөх программаларын оноруута көмүтүрөк буурукут диэн мажипарта. Маны талынан, «мастер производства молочной продукции» уонна «специалист по земельным и имущественным отношениям» ирдэригэр үстү бастын устуу уонна быһа иккис эбэрт үбүс куурустан бюджеттэй мустэстэ ыһаахтыт дегэ.

Агратрийн техникум диржсэргэ Андрей Анагольевич Попов бэлтгэлтэй өтгүүртэн эмнэ академийа салалттайлар махтанна уонна Чуралчы дьон-сэргэтэ бышыр-быжарыттан тая хаһайыстыбатынан дьарыктанан суһунуу, сыһыны илттэн озоролорун, бышырыныттан «Чураанна» ТХПК-тын калгыта иккэ биригэ үлэлэһэн, үүт боролуускуйатын оңорон таһаар маастар идэлтээр үөрэтэ озоролорун уонна инникитин дьарыкта тая хаһайыстыбатынан дьарыктанар улууус буоларбытынэн, бу бүтүүнү собулэнг багтаммыта улахан суолталарын билигэтэтэ. Инники өстүгэр техникум нөөгүгэр өссө элбэх быһаарыар баалларын, сөхк ардыбын элгиттөөр сага идэлэр арыллымактаахтарын кэпсэтэтэ. Күн бүгүү техникумга элбэх академийа выпускнига таһаарылаахтык үлэтин-хамсылы сыйлашларын, хоһобура оһортон биригэтэргэ Минхэни Васильевич Макаров быһыл тая хаһайыстыбатын салалтанын кэндиэһэһэй үлэлэ комүсүкээрн сыйлаарын илгитиннэрэ. Улууспут баһылыга Андрей Тимофеевич Ноговицын бойтэ тая хаһайыстыбатын салалтатар арсыл үлэлэбиг буолан үлэбиги-хамсыһытын өлүүр, бэри өтүүнү күүс-көмө буолар дьэтэ. Маны таһынан сыйлааһы Чураанна академийа күнүгүн, онтон академийа агратрийн техникум күнүгүн мыймакка дьон элгити сэргэ илгиттөө.

Активний технікум пресс-книж.

БЭЛЭМНЭЭХ БУОЛАЛЛАРА ЭРЭБИЛ

Олушлуу 10 күнээр Төлий нэвчилгээр Дыг жүргэн отделин кофүлэһинишэн, дэр ийгээр кытта көрсүхүү тэрилинэ. Манна дыг жүргэн отделин сүрүнүүр специалиһа Т.П. Бушкова, улуустаабы дяхтар Сэбигэтин председателэ Е.С. Иванова, “Ай” нородунай студия салһааччыта В.Д. Пинигина, Төлий нэвчилгэтин куратора И.Д. Захарова уонна улууса сага тэрилибигэр ийгээр түмүсүлэриттэн А.М. Лазарева кыггыныа алыһаар.

Корсунуу алаңас көпестин бийиктигине берил

[illegible]

Толгой иргэдийнхэн С.Н. Хоюанова 50-а элэр
ийлээх түмсүүдэын билигийнхэрлэ. Ол түмсүү ийнхон
нистэнэр, баайар кыргыттар курухуок тэримилтэр
Сайдан истэхтэринэ, араас куонкурустара кыттар
бадалахтарын эгиттер. Ону тайһыан илдэилэрэ икконт
түмсөн, сага бэлааннары ылыналар, ол ийнэр Олохто
ылыналар тагас-сап отун тохкылдунлар эбиг.

Онон Олонхо ыһаалар сырдаан олоххо сырдыг кэрэһинир дьахтар аймах түмүстэҕинэ, бэлэмнэх буһаһаҕа эҥийд.

Всего ИЕТПОР.

Тыл --салайааччыга

Тыг --салайааччыга

2014 СЫЛ ТҮМҮКТЭРЭ, 2015 СЫЛ СОРУКТАРА

Чурагчым нэһилиэгэ сылтан сыл тупсан иһэригээн үөрэбин. Атын улууска олорор догдогторум “Чурагчы наһаа да сайдыылаах”, “сотору куорат буолара буолуо”, “олуе да үлөһүгэрэг” дээн баһылыктарын, ээрхэнигэрин астын иһэбин уонна иһэр Чурагчы олохтоого буоларбынан икэн туттабын. Биллэн турар, бу улахан үлөтээн, дойдута дэриниллэх тапталын тахсар. Нэһилиэкпит урут-уруксууттан баһылыктарыгар табыллар дэгэхпинэ сыыспытым буолуо. Кинилэр патриоттуу ойлоох-санаалаах буолан, “харыларын шылпарынан” туран, сайдыы дэки туһаанан, күүсүгэхтик үлэлээн кэлбиттэрэ. Нэһилиэкпит билигин баһылыга Степан Анатольевич Саргыдаев ол эһимин ыһыктыбакка, осо күүсэ күүрэн-хааран туран, эһэрин эрчимнэн, аныгылыы билигинтэн-корүүтүгүн Чурагчыбытан салайан олороруттан олохтохтор бинниг үөрөбүт. Кинигээн интервью ыла олорон, баһылык буолукуттан сокуур эибх үлэ ыһыдыыбыгыттан сохтум. Кырыык да, сайдыы баран иһэр эбит. Бу ыстатыйанын икэн түһүмэххэ араардым. Бастаагыта – 2014 сыл түмүктэрэ, иккис – 2015 сыл сокуурта.Мантан сылгы Степан Анатольевич кэстэ:

2014 сэл түмүктэрэ

[illegible]

2013 сэлгэ "Обустройство индивидуальной жилищной застройки" дэжн федеральной уюуна республика программтыгэр юуирсэн, манг тагьван байбейт бюджеттыгтан үбү короммүт, үзүнн ыалгыбыт. Элбэк ыш ухайба ылан баран, уота-куош суох эбэтэр тагьнаады ыаллар-гытан быстах кэмнээх усту холбоон олообутара. Олору сана сирн ылыбарттан ураты 100 % уюуна холбоотубут. Бу улахан кыйылы. Агаан кордеххе, икин сэл устата 15 ман. курдук суумалык улахан үтэ-хамнас била.

Бэйзм төһөнүк баһылыктар калышкаа турарбар, толору хааччылыыны килэрэрини программалар ылыммытм. 2013 сылга билиги 1-кы кварталы, 2014 сылга 2-с кварталы толору килэрдибит. Тэһээн көрдөххө, 2012 сылга 16 эрз % квартира толору хааччылыылаах буоларуна, 2014 сыл бүтүүтэ 78,8 %-на таарыстыбыт. Онон билиһээ да маанык кыалтар эбит дигэн тирэх ылыннан, 2017 сылга дьэри элбэх квартиралар дьэри 100 % толору хааччыларга дигэн быһааны ылынныбыт. Ленин уул, 42 №-дээх дьиэттэ быһаапта килэрэн олорбот. Маанык үлэр саамай сүрүн олохтоохтор бэйэлэрэ утары барыахтарын, утарыта үбүлэрин өтүтөн калтыһаахтарын калал.

ОПЧОВНА ИЛИ КЛУПНО ДИЈАЛО

Чурагын нэгилгээгээр бээр Ленин ашгын уулуссабыг бу 2014 сэлга дэлн Куокара үрэр бйхан, бэйр-бэйтн кытта сиббэспэкэ (аргга уонна илн) турбуга. Онон бу уулуса кин уулуса бйхьалтын ааралыбыг эгэ. Ону бйхнн 2013 сэлган бйлааннаамыг, 2014 сэлга транспорт сырылын тулсары, муоста тутамыг хос-боолубуг. Бу эмгэ улахан кышын днн бэйрбйгннэ ашганабыг.

Нөхцөлзүк дааһыгата улахан болромтобутун дьон сыныһыаһын тэрийингэ уурайыт. Ол курдук, П.Е. Бархадисов аатынан пааркабытын туссарыга үлэһинигит. Билигин дааны толору хааччылан оһоһулаа илэк. Эртэ нөхцөлзүк баһыһыга И.И. Оконеһников стадиону паарка оһороору көтүтүрэн саһулааһытын, билигин ситэрэн, «Манчаары оһоннууларыт» көрсө бастагы учарат пааркабытын оһорбуһпуг. Быһарыын пааркага үһтэ таһыһыга «Тыһал көлүчүгэ» дьон аһтаах сквери оһордубут. Быйыл эмэ саһыыр быһаһнааһыт. Быһарыын оһолорго аһааһ аһаас оһорудоваһиелари ыһыһыт, быйыл дааны ыһааһыт. Холобур, пейиһос, үрдүһиһор баһуттар, ода. Быйыл үһтэ уһтар катамаранынары ыһааһыт.

“Айылчалуу” СК уюмча А.К. Софронов аатын КСК-ны байлыгына, тууааннаах хайыскаларынан үлэнишлэригэр усулдуубу-йаны тэрийтэ сатаатыбыт. Ол курдук, бырыһылл КСК-га аҕалан, “Биһир ныйылт Россия” партия уюмча Спорт министристибэтин (мин. М.Д. Гуляев) көмөгүнэн 7 мөл. курдук суумалаах оборудованиелары ылбытыбыт, өрөмүөнөзбиллэбит. КСК-га күн бүгүн оҕолорго, улахан дыһыт аһаан тенниһ, саахымат, дубабт көрүтүгөрү үлэнишлэр. Тренажернай саала үлэлиир: сүүрөр дорожка, эт-сүүт, былчыт хачайдыыр, о.д.а. баһаар. Кыргыттарга таһаарыт үстө фитнес-көбүрүккэ тэриһлэр. Фитнескэ аһааннах степ-плаформалар, маһтар баһаар. Дьарыктанан баран дыһэлэригэр көлөһүнүтөх барбатынар дьон толору хааччыллыгы килэрдибит. Маһтаһаан чаһаһнай дыһыт мүнөстэ таһааран, массажтыыр кинин тэриһдибит. Онно тинийэн массаҕатаһахылын сөл. КСК аһаһылыбытын күүнө, күтүүн көрдөххө, элбэх күүн сүһүр эбит: анардас төхсүннүгэ 946 күүн күтөн дьарыктаммыт. Онон биһиги үлөбит таах хаалбатаһыттан биһиги аһыһабыт, күтөн дьарыктанан дьин ыһаарыбыт.

"Айылзаан", КСК тага савир ордоордоо уонна ардах түстүгүнө киһи сыдьабыт гына баараан буолар ээ. Ону быһарыан билиһи Түбэ хайаһысыгытын министрискитбэти иһинэн "Устойчивое развитие села" дээн федеральнай программага киирэммит, дэс-сэй уонна спортивнай площадканы ылан турабыт. Оно соп түбэһиннөрөн, "Айылзаанта" кииривини тротуарнай билин-тэни тэлэтибит. Биир спортивнай площадканы "Чаран" туолбаһа туруордубут. Куох гэжоннаах сүрүтөх үчүгэй площадка оһоһулунна. Онон оһолор сайыннан оһоһуур сирдэһиннөр.

Ветеринарный управление, тахьгар Дьокуускай куорат дьаһалтатын кытта собулунтүтүрэн, сквер тутуллубута. Байылы клондор, фонтанын туруорулар. Итиннэ муосталар дьүүрөлүстүлүнүз, эмиз бири кыраһыбай кастуу буолуо.

Сынналыгтайг үзсэн, цэвэрлөх нийгэмд үлэнг элээхээ. "Куошаль" түөлбэгэ суул суух эгэ. Онон 500 км усталах суул олохуулунна. Манна дьон бэйтэйн бага санаатын комолостө. Егор Поков дьон кифин бэлэгтэхэйн бичарбын, Кипи бэйтэйн КаМаһынан суул аньлар бичарьдлар харбын маһы таван, үлөбтүн чичэгээн турар. Рабочий уулуссаа уулаах сири овордубут. Быйыл итн суулгарбытын кэтээн көрүүхүт. Алһанар түгээнгэр партияг бийлһэһын эмгэ оворуохүт.

Уулуссаны уотугун сырдаатылга
быланныахтык үлэһэн эрбиги
Бастакытын, былдьаралл Бастарин уотна
Эрилик Эристин айттыан уулуссалары
күлөрүлбүт. Иккиннэ, эрэ уот динияны
сорох өтгүн уларгытыбыт.

времён изъятия. Атын уулусаа олохторо эмиз уоту холбогторуохтарын баараллар. Олору кытта уоту туруораан биэрэн баран, төлөбүрүн (содержанетныи) байгоруу улуналарын курдук гына дьэн юкстенилорн ылтабыт. Байыи интэригэт томторугар Коркин, Ермолаев, Ленин ааты-
 ...

Билгындын ардагчдах дэвэл буолан, алдах сирбин уута барда. Онон суолцарга турба олоорууун үлэтин быгытыбыт, уонса-йа 10 турбаттан 7 турба турда. Маны таһынан наар уута барар гүөлбөлөр буоллар. Саамай проблемалаах сирбингитэн Мингэсэки Алааба буолар. Иппинэ быһыл хайан да ылыскаһытын наадла. Одьулуунта уу кэлбитин түмүтэр улахан оромүөннүүр-бэлэмнөөр үлэ барыта. Ол курдук, Харьылаах, Липпэсхэ, ДЭС быһыттарын онордубут. Онон быһылыгы дьылаахха ууну кэсептэ билэм олоорбут.

Сайлалты уу сэтгэмийн тэрдэйдэг, киинтэн илтгэлийг киингээ ТОС-тарьаан үлэ барар, Петровскай, Ленин, Ярославскай аатынан уулуссаларга 70-тан тахса ыал сайлалты уу сэтгэмизгэр холбоинулар. Бу ТОС үлэмизгэр сүрдэх үчүгэй көрөрүү. Утарыла үбүлээһин дииһинэн Мурун Тыһымзыла уонгаһини түөлбө олохтоохторо киинтэн илтгэлийг холбоинулар. Хомойуох иһин, сорох ыаллар техникумубуһаны ылан бараннар, бөтмө суохтарын быһыһынан киирбөккэ хаалылар. Ол тыһан баран, быһыл киириэхтэрэ.

Нийслэлчүүдийн хувирлуу сэлэн айны тунсан нйор. Бэлхэрын Дюкуусайны бэр «Алаас хотуттара» (сал. П.П. Борисова) түмсүү көүдэлэгийнхэн, Кыайлы скверигэр күөх пазон тэлгэннэ, сибюки аршаа олордуулна. Бэлтэ үнэ турар сайынны уу ситтүү тэвчлэлхыла.

2015 жыл соруқтара

“Хяарбах дынхлэртэн кoһорүү” программанын салтны үзэлинибит. Быйлы 2015 сылга 48 квартираны киллэриэхтэ эхилт. Былырларын мас дынхлэртн туһунт буюулахтына, быйлы таас варьянтга ылсабыт. Манна Башариев, Красильников атыннан уулуссалар, Ленин уул, 49 олохтоохторо кoһуохтэрэ. Манга таһынан билинни кoһмгэ үбэ-харчыга быйаарыла илэк эрэрн, Константинов, Курортный, Артемыча уулуссалар, Ярославский уул, 26 №-лээх дынхлэртн билинни федеральный рeсeстргэ киллэрдилит. Барыга 118 квартира буслар. Эгэжэ үбэ-харчыга көрүлүтүлэринэ, 2017 сылга олоххо киллэри дьээн эрэллэбит.

Бийлгэмэ сылыгыт Олонхого аналар. Чурапчыбыт кинигэр Олонхо ыһыага ыһтыларыттан үөрөбүт. Сага тутуулар баралларыттан бийиги түөлбөбүт сайдар, кырыкэйэр. Олон Чурапчым диэнэ бары деганы ыһыага догууа күтүгэлэрэ буолуо. Ол курдук, бийиги даһапта туох тутууну, үлэни-хамнаһы ыһтыахпытый? "Тоҕус том-тор оонньуулар" ыһтылар спортивнай түһүлгэни тутуохтаахпыт. ТОС-тарбыт бас бийэр түһүлгэлэрэ суоһун бийыһытынан, кинигэр туруссууларынан 7 балаһаннаах түһүлгэни тутуохпут. Эргэ трибунабыт онугар 3000 миэстэлээх, ыраактан көрүлөхкө, Россия бийаанын курдук көстөр сага трибуналаннаахпыт. Ты

хаһайыстыбатынан дьарыктанар улуу буоларбытын бэлэттиир «кытылтан тохтон эрэр сүөгэйтэх» подиум тутулду. Манна саха тигэһилэр, "Туйаарыма Куо" күрэхтэрэ ыгыллыһа. Кэпсэрдиир площадкалар, кини помост санардыллан оһоһулан, үөһэттэн көрдөххө, оһуор курдук көстөр буолуоҕа. Хорчуоппалар, күнү көрсөр сир, киирин аартыктар, ураһалар, бөлөһөнөр тутуллуохтара. Оҕолорго аһан дөгөҥү площадкалары тэрийиэхпит, шааркабыт онно көбөн тийэн үлэлиэр. Дьон сынньанар ыскамыайбалары н туруоруохпут. Онно олоҥхо персонажтара биир буолуохтара. Көбөрлүүтэ 127 тыһыынча сибээккүн олордоммут, 1014дүлүктүн көргөтүлүһүтүт.

"Айыгтаан" СК тааны тунсары үлэтэ сагыа ыһылалар. Ол курдук, быйыл мас-сыланалар мөһөн кэлэн тохтооботторун курдук курдуулохпут, иккэ улахан уоттаах фронтаны оторукхут, ыскамыайкалары туруоруоххут. Оччого, дээ, кини дьонун

сынхангар сирэ буолуоҕа: оҕолор дөтөккэй
глюцилкага оонньуохтара, улахаттарфонун
таһыгар ыскамыйкаҕа олорон эрэ кинигэ
ааһахтара... “Айыһлаан” иһинэр оонньуур
хоһу быһааныһыбыт. Оччоҕо торһуу
оҕотун онно хаалтаран баран, кинигэ хорһуу
сеп. Онтоволокно кириэһиниз, вайфай түү-
сүһүтүт. Ити курдук быһааныр элбөхтөр
сыһыа-баһыа олоххо кириэхтэрэ дии-
н эрээбит.

Ленин атынан уулуусуна 1 км асрылган, 1 км шебенкаган кутушубат суулу буулаангылыгы. Этэнге буулаадына, утуу-буулаангылыгы туруордахыгына, утуу-буулаангылыгы уулууса буулуоктаах.

Биир улахан бйлаамыг – ухуяанга уочарат суох буларын ситхиин. Маана бйлиги “Хаарбах дьизигэртэн коһерүү” программатын туһанары бйлааншынбыт. Холобур, сана киригэхтэх Ленин уул, 91, 93 №-дэх дьизигэр бастакы этгэһигэр 80 мисэтгэх ухуяаны бйлааннаан турбыт. Бу ухуяан “Гүдүкчэан” филтальнаан

бу улууяан "Алмасаэргизинбаан" тургутуна
буолуоҕа. Биһиниги тургутуна
бэрайыактыыр-сметальыр собулуотэ бэра
Кулун тутар саҕаланналыгыттан
матырыппахларын аҕалан үлэни
саҕалыахтаахтар, сый бүтүүтэ үлэ
кириэктэх. Маны таһынан улуус уоһа
нэһилиэк дыһаһаҕа 240 миэстэ
уһуяаны туруорсаммы,
"Алмасаэргизинбаан" нонҕо үлэ саҕаланар
буоһа. Бу күрдүк уочарат суох буолуутун
сигбисиктэххит.

Улуу Кыайыны 70 сылынан үйлөтүп келсакбыз. Ол курдук, Бгык Сүббон кытап септешон, Кыайыны скарергэр герой салуан-тарбытыгар пааматланылы туруорарга сүбэлешибиз.

Чаагшнай яалы киингэн итгивэр холбуурга үлэрхөбит. Улахан болромтоу Ингэрингэт томторугар ууруохлут. Бу томторго сана кварталнай хонсолунайлаахтар, онон холбонорго кыах баар. Улуус үрлүгүн уонсайа 244 яалы холбуурга быһаарыабыт.

Сир болумучуяата дьаһалтаа
борилибигинэ, болромтоу аукционна
уонна элбэх оҕолоох ыалларбыгыгар
ууруохпут.

Производственной, хааайыстыбаннай тэрлэ баар буолуохтаах дигэммит, сонун хайыскага ыскаары олоробут. Ол курдук, **техничэсый хааайыстыбаннай** дыарыктанарга быһааннаабыл, онно биһиги туругунан **техническэй-экономическый** ааһылыга бара турар.

Күлпуура отуз үчкө кубулуйбуз тэрөөнүзүрбигин – Кыяны агарышы. Оңо көмүскөдөн күтүң, Окууна бакарың. Чураңны күтүң, “Миссис Чураңча”, “Үүтүң” шоулары, о.д.а. быспакка тэрийсөңгүт. Быйыл “Далбар Хотун” куонкуруу ыярга бышанктыгыбыт, «Айыпкан» СК ийинэн хорү тэрийибиңт. Салайаңчы – Светлана Петровна Егорова, Арчыбылдың – Надежда Михайловна Заболотная салайыгынан, ыйдарынан сири-туому курууоңгары, бөлиэ түтөңтз ашыаңгы ыярга.

Сумын аайы тэригээр уонна ТОС-тар икки ардыларыгар комплекснай күрэхтэһинин ыытабыт. Күрэхтэһин спорттивнай, култуурунай кэрээрүүлэр субуотунньуктарга, дьаһалларга кытын барыта киирсэр. Ол түмүгүн кыайылыахтар быһаарыллан, сыһаалаа биринстэргэ тахсаллар. Бэлэтээн этхэх тэригээр уонна ТОС-тар бинит дьаһалтабыт үлэтигэр төһүү күүһүн буолаһуар.

Онон иинибитигэр оссо да эрхх үлс
күүтэр. Нэһилиэгим дьолун сана сыйла
этэһигэ үктэмминитигэр, оссо биир сый
түбүктэрдээх сый үүммүтүнэн испэтиг
эбэрдэллэбин! Бу үһсэ эһиһиһигэ үлс
хамнас барыта эһиги көмөүтүгүн
ойбулутүгүн ыһтыһарын болоттоһиһи
эһиһэ махталбын тирэһиһи. Иһаһа
даһаны бу курдук бииргэ түмөн, биир
санаага кэһэн олохтут угуһаата тунсары
дойдубут сайдарын туһугар үлэһиһигэ дьол
ыһырабын.

Кисеэтэ Елена МАКАРИНСКАЯ

[illegible]

